

Sør-Varanger sjølaksefiskerlag
v/Astrid Daniloff
Håbet 38
9910 Bjørnevatn

Dato
8. aug 2019

Til
Klima- og miljødepartementet

Høring – forslag til endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk

1 Bakgrunn

Klima- og miljødepartementets ref; 19/1064.

Innspill

I utgangspunktet vil Sør-Varanger sjølaksefiskerlag minne om St.prp nr 32 (2006-2007) og Norges internasjonale kommisjon om menneskerettigheter (vedlagt) som Regjeringen inklusive Klima- og miljødepartementet plikter å forholde seg til.

KLD er utydelig og selvmotsigende, på den ene siden sammenligner KLD ulovlig fiske med alvorlig miljøkriminalitet som skal straffes på linje med alvorlige voldshandlinger, og foreslår som løsning å avlaste politi og påtalemyndighet og gi oppsynet utvidet makt, myndighet og ressurser.

Forslaget er uforståelig – det er politi og påtalemyndighet sitt ansvar og ressurser som må styrkes. Regjeringen kan ikke gi politifullmakt til forvaltningsmyndighet og straffe folk som er frifunnet.

Grunnloven er overordnet alle andre lover og ingen kan straffes uten lov og dom, ref Grunnlovens §95 og §96.

2. Bakgrunnen for lovforslagene

Sjølaksefiskerlaget vil dele historisk kunnskap som er en av hovedårsakene til sterke reduksjoner i laksestammer og som KLD nevner - sitat; «*innsiget av laks er redusert mellom 50 og 60 prosent siden midten av 1980-årene*».

TILBAKEBLIKK PÅ FEILSLÅTT REGULERINGSPOLITIKK - BESKJÆRING AV ANTALLET LAKSEPLASSER I FINNMARK

Utdrag av Laksefisket i et historisk perspektiv

«En annen ting som også i høy grad berørte de som fangsta med faststående redskaper, var at staten pga. de spesielle jordeiendomsforholdene i fylket brukte sin eierposisjon for å begrense det laksefisket som ble drevet av folk i Finnmark. Dette kommer frem i en korrespondanse mellom Miljøverndepartementet (MD), DVF, og Finnmark jordsalgskontor i 1979.

MD ønsket en reduksjon i laksefisket i sjøen i Finnmark, og en måte å få det til på, var å redusere antallet lakseplasser. I et brev av 12.12.1979 fra nevnte departement til DVF, uttalte man at hensynet til laksebestanden tilsa at "*... det må være en forutsetning at antall utviste lakseplasser holdes på det nåværende nivå eller eventuelt reduseres.*"

Det synes åpenbart at staten, som på den tid var definert som privatrettslig eier av grunnen, mente at det ikke forelå noen skranker for hva man kunne gjøre med lakseplassene på sin egen eiendom. I allfall ser det ikke ut til at man vurderte hvorvidt det var noen mulige etablerte rettigheter som det eventuelt var nødvendig å ta hensyn til, og akkurat slik pågår også norsk lakseforvaltning anno 2019.

Loven skal og må følges – Regjering/Storting kan ikke ta fra folk retten til lakseplasser på privat grunn eller på Finnmarkseiendommens grunn.

Vi krever svar på om de reguleringene lokalbefolkninga utsettes for er innenfor de folkerettslige rammene!

Etter MD's ovennevnte brev, gav nemlig DVF, 11.1.1980, et direktiv til Finnmark jordsalgskontor, som sto for lakseplassutvisningene i fylket, hvor det het at *"... ressursituasjonen for laksestammene er så alvorlig, at en også må ta sikte på å redusere antallet utviste lakseplasser, ..."*

I 1976 var antallet lakseplasser på statsgrunn 2 723. I 1981 var tallet 1604. Det vil si at mer enn 1 100 lakseplasser i Finnmark, ble fjernet av hensyn til laksebestanden.

I gjennomsnitt fikk hver kommune redusert sitt antall statlige lakseplasser med i overkant av 42 %. Regelrett et ran begått mot kyst- og fjordfolket i Finnmark, men - samtidig med at dette skjedde, og i årene som fulgte, tillot myndighetene en kraftig økning av drivgarnsflåtens fangstintensitet og fangstkvantum på feltene utenfor Finnmark.

Her ligger årsaken til de ovenfornevnte sterke reduksjoner i laksestammer.

Til sammenligning strømmer både rypejegere og elvefiskere til Finnmark og tar ut store mengder både vilt og fisk, hvem kontrollerer disse. Vi vet at sekker med ryper legges igjen og laks fanga i elv kastes fordi dem jakter og fangster for sportens skyld – ikke for matauke som er vår kulturarv.

MYNDIGHETENES PÅSTAND: STERKE LAKSESTAMMER I FINNMARK - DERFOR INGEN BEGRENSNING I DRIVGARNSFISKET

16.9.1982 ble det fra Direktoratet for vilt- og ferskvannsfisk (DVF) sendt ut et høringsnotat angående regulering av laksefisket. Der ble det foreslått en symbolsk reduksjon i antallet drivgarnsbåter. Konesjonstiden for disse ble foreslått utvidet til 3 år, mot tidligere 2, noe som også ble det endelige resultatet.

Dessuten hevdet Miljøvernministeren at:

"Finnmark er (...) klart det av våre fylker som har de sterkeste laksestammer, ..."

I svaret lå det altså en vurdering av at man i Finnmark hadde sterke laksestammer som tålte presset. Fisket burde fortsette som tidligere for å spare laksestammer andre steder, føre videre det "frie fisket" på havet og opprettholde næringsgrunnlaget for fiskere lengre sørfra, gjennom fortsatt fiske på laksen utenfor Finnmark.

Miljøvernministeren uttalte nemlig at en utestenging fra Finnmark ville bety,

"... en hardere beskatning av de langt mer sårbare laksebestandene især i Nordland og Troms", og svekke næringsgrunnlaget for fiskerne derfra.

Svaret innebar at omkring 700 båter med konsesjon for drivgarnsfiske, kunne fortsette med drivgarnsfisket etter laks til havs, vest for Nordkapp, uten noen geografiske eller kvantumsmessige begrensninger, iallfall i tre år til. I regelverket var det ingen hindringer for at alle disse båtene, om de så ønsket, kunne samle seg på feltene utenfor Vest-Finnmark, hvor Tana- og Finnmarkslaksen i særlig grad ble beskattet og sjølaksefiskere fra Finnmark som fiska med landfaste bruk og på faste fiskeplasser ble stempla som trusselbildet mot laksestammer.

Flere og flere båter sørfra dro til Finnmark, og i 1984 kom

drivgarnsflåtens fangstkvantum på disse feltene opp i 367 tonn, mens tallet i 1979 var 145 tonn.

I det førstnevnte året var antallet drivgarnbåter opptil det femdobbelte av tallet på konsesjoner i Finnmark, og fremmedbåtene tok mer enn 80 % av drivgarnkvantumet utenfor Finnmarkskysten.

Svært mange av disse var hjemmehørende i distrikter fra og med Sør-Trøndelag og sørover. Om lag 60 prosent av den laksen som ble fanget med drivgarn utenfor kysten av Finnmark, ble tatt av båter utenfra.

Så lenge drivgarnsfisket pågikk til og med 1988 og fortsatte myndighetene å hevde at man ikke kunne eller behøvde å redusere drivgarnsfisket utenfor Vest-Finnmark. Ett blant flere eksempler er statssekretær Amund Venger i Miljøverndepartementet, som i 1986 uttalte at geografiske soner ikke kom på tale, fordi det ville være et nytt prinsipp i norsk fiskerinæring. Og – *”... vi ville være med på å forsterke trykket av laksefisket i andre områder.”*

Det som i realiteten skjedde i perioden mellom innføringen av konsesjon for drivgarnsfiske i 1979, til avviklingen av dette fisket i 1988, er at myndighetene tillot et tilnærmet uhemmet fiske med drivgarn utenfor Vest-Finnmark, fra de om lag 700 båtene som hadde konsesjon. Grunnen til at man ikke ønsket å sette inn reduksjoner her, var for å spare laksestammer lengre sør i landet, og bidra til å sikre fiskernes inntekter der.

Vi stiller spørsmål ved om en sådan form for forvaltning av myndighetene var og er i h t lover og forskrifter.

Dette skjedde ved at man gjennom målrettede virkemidler skar ned på det tradisjonelle laksefisket i Finnmark, og i praksis overførte lakseressursene til drivgarnfiskere fra andre deler av landet.

Midlene var inndragning av lakseplasser på statsgrunn i Finnmark, forbud mot gamle tradisjonelle fiskemetoder, en kraftig reduksjon i fisketiden for krokarn og kilenot, forbud mot høstlaksefiske i Varanger og Tana, etc.

Vi ser tydelig hvem det er som har forvalta bort vill-laksestammer, jo det er nettopp MD tidligere DVF og Miljødepartementet, det er **ikke** sjølaksefiskerne i Finnmark og for så vidt i hele landet som har knekka vill-laksestammer, men forvaltningsmyndighetene – ansvaret er ene og alene deres.

DRIVGARNSFISKET OPPHØRTE I 1989.

Ut fra den argumentasjonen sentrale myndigheter førte, ut gjennom 1980-tallet, om at det ikke var nødvendig å innskrenke drivgarnsfisket utenfor Finnmark på grunn av at man der hadde sterke laksestammer, skulle man kanskje tro at dette ville reflekteres i de nye fisketidsbestemmelsene som kom i 1989 – året etter at drivgarnsfisket opphørte.

Det skjedde ikke. Fisketiden for krokarn ble da redusert til perioden 1. juni – 15. juli. For kilenot ble den imidlertid beholdt uendret, 15. mai – 4. august» sitat slutt.

Sjølaksefiske er positivt for klima og miljø, tilbakefør fisketidene slik de var til og med 2007.

Den nylig inngåtte avtalen med Finland om forvaltning av Tanavassdraget kan sammenlignes med den i sin tid totale feilslåtte forvaltninga som tillot drivgarnfisket hvor fiskere fra andre landsdeler landa tonnevis med laks (blant annet i Honningsvåg) fanga utafor kysten av Finnmark.

Pr dato er heller ikke pålagte tiltak i h t St.prp 32 gjennomført - eksempelvis; bekjempelse av gyrodactylus salaris, lakselus, rømt oppdrettslaks, predatorer, overbeskatning i elv, etc, følgelig er de forventede resultater uteblitt. Dette er embetsverkets totale feilslåtte lakseforvaltning og hovedgrunnen til reduksjonen i vill-laksestammer, og slik feilslått lakseforvaltning fortsetter Regjering og forvaltningsmyndighet å utøve.

St.prp nr 32 (2006-2007)

Det er KLD sitt soleklare ansvar å påse at St.prp nr 32 (2006-2007) er håndhevet etter forutsetningene. Sjølaksefiskerne har de siste 12 årene kontinuerlig blitt regulert, og vi nærmer oss snart null-punktet. Her kan en av årsakene ligge til at folk på kysten, i fjordene og i elv tar seg til rette og tyvfisker laks.

Det nevnes ingen steder i St.prp 32 at sjølaksefisket er en trussel mot vill-laksen, fisket har vært utøvd i flere hundre år – mest sannsynlig i flere tusen år og vill-laksen er ikke utrydda, derfor må andre trussel-faktorer avdekkes og bekjempes.

I St.prp nr 32 ligger grunnlaget for reguleringer både i elv og sjø, og en viktig faktor er at trusselfaktorer skal identifiseres og fjernes, tiltak mot de mest alvorlige truslene mot villaksen; rømming av oppdrettsfisk og bekjempelse av Gyrodactylus salaris og ILA-smitte skal ledes av Miljødirektoratet finansiert gjennom Klima- og miljødep. *Ikke bekjempet!*

De mest alvorlige truslene mot villaksen

Forvaltningen har ikke bekjempet de faktiske trusselfaktorer, men ensidig retta fokus mot sjølaksefisket og kontinuerlig stramma inn både hva gjelder fisketid, redskapstyper og antall fiskere, til tross for at vi utøver miljøfiske blant annet ved fangst av oppdrettslaks og pukkel-laks. Vi tenker at laksens leveområder ikke er forvaltet slik at naturens mangfold og produktivitet er bevart og i tråd med St.prp nr 32 (2006-2007), oppdraget som er gitt forvalterne har til nå ikke bekjempet de mest alvorlige truslene mot villaksen; rømming av oppdrettsfisk, bekjempelse av Gyrodactylus salaris og ILA-smitte. *Ikke bekjempet!*

Krokgarnfiske

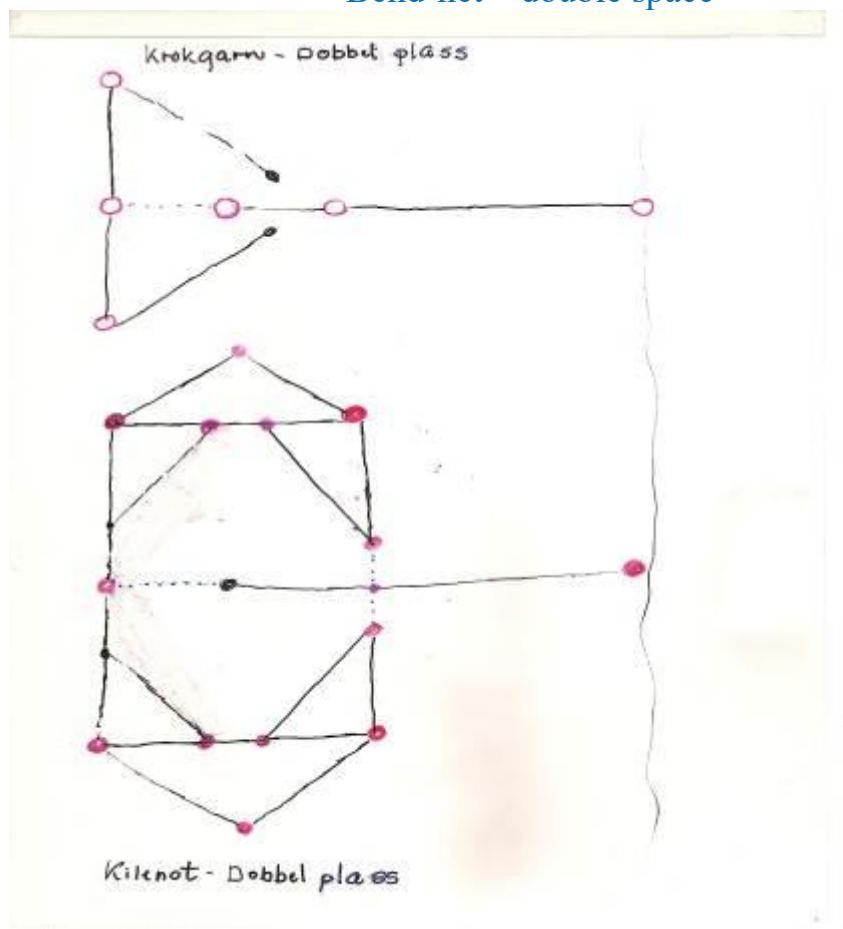
I Finnmark er det fremdeles tillatt å fiske med krokgarn, men forvaltningen etterstreber å fase ut krokgarnfiske noe sjølaksefiskerne er sterkt imot. Vi gjør oppmerksom på at i St.prp nr 32 står det at krokgarn bør fases ut (ikke at det skal – det er en vesens forskjell mellom bør og skal) begrunnelsen er at krokgarnfisket beskatter mer selektivt og skader laks og fører til mer dødelighet, dette er ikke rett! En feil påstand fra forvaltningsmyndighet

Ved deltagelse i samarbeidsmøter erfarer vi at kunnskapsgrunnlaget om sjølaksefisket er meget lavt, få utenom sjølaksefiskerne vet hvordan et garn eller ei not fungerer (se illustrasjon nedenfor).

Derimot får vi jevnlig skada laks i nota med blodsprenge hjeller eller laks som flyter i sjøen, dette er «fang og slipp» laks fra elv som mest sannsynlig ikke vil overleve.

Krokgarnfisket etter laks i Finnmark; *Snart bekjempet!*

Bend-net – double space

Bag-net – double space

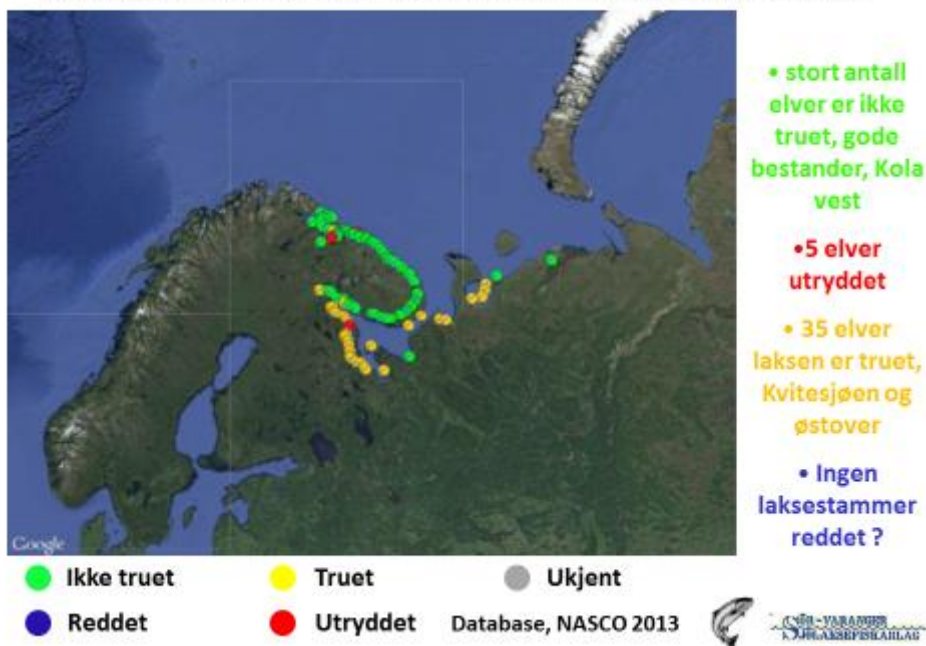
Illustrasjon;

Øverst; krokgarv – og nederst; kilenot, fangstredskaper jeg bruker i sjøen!

Til høyre; landgarn, laksen følger landgarnet og går inn i krokgarvet eller i nota, i nota er det botten og laksen kan ikke unnslippe.

Vi ser jevnlig at i krokgarvet kan de smarte laksene følge strengen/garnet ned i sjøen og går under garnet og slipper fri

NASCO status for Atlantiske laks i Russland

NASCO

Kartet viser at kun i to elver på Kola-halvøy er laksen utrydda noe som sannsynligvis skyldes forurensing og vannkraftutbygginger, den ene kan være Pasvikelva – grensevassdraget mellom Russland og Norge, i de andre elvene er det gode bestander.

Rettslig grunnlag

Sjølaksefiskerne har rettigheter derom er det ingen tvil, lovverket som ivaretar disse fiskernes interesser og rettigheter skal og må overholdes på alle nivå i forvaltningen.

Nedenfor henviser vi til følgende;

1.2.1 Kongelig resolusjon av 27. mai 1775

Kongelig resolusjon av 27. mai 1775, ang Jorddelingen i Finnmarken samt Bopladses Udvisning og Skyldlægning sammensted, jeg siterer: ”De Herligheder, som hidindtil have været tilfælles for hele Bygder eller Almuen i Almindelighed, være sig Fiskerie i Havet og de store Elve, samt Landings-Steder og deslige, forblive fremdeles til saadan almindelig Bruk. Uten juridisk ekspertise har vi tolket loven slik; loven gir oss som bor i Finnmark fortrinnsrett til fisken i havet og i elvene.

Det er ”fremmedfiskeres” beskatning som må vike gjennom strengere regulering i fisketid i elvene. Er bestanden i en elv truet, og beskatningen må redusere (les: kortere fiskesesong), må først tilreisende og turist- og sportsfiske stoppes/reduceres. Denne loven som spesifikt gjelder for Finnmark, forplikter forvaltningsmyndighetene å følge.

Tiltak i elv; Sterk reduksjon i salg av antall fiskekort, fiskedøgn og antall fiskere, eksempelvis i Tanavassdraget selges mer enn 30.000 fiskekort på finsk side av elva og ca 3.000 på norsk side. Dessuten er det omtrent ingen som utover drivgarn- og stengselsfiske i elv.

I Skoltefossen i Neidenelva er det fortsatt lov med kastenot 20 døgn i løpet av sommeren, og på finsk side av vassdraget fisker de hele året etter laks, hvem rapporterer den samla beskatninga i dette vassdraget.

Det har som kjent gjennom hundreder og tusener av år vært fangsta store mengder laks både i Neidenelva og i Pasvikelva før vannkraftutbygginga, laksestammen fra Pasvikelva har naturlig nok endra vandringsmønster og går opp i russiske elver og gyter.

Fangstrapporter viser at tonnevis med laks årlig blant annet ble kjøpt opp av Vadsø fiskehandel og frakta sørover og til utlandet for salg, uten noen form for forvaltning. Eldre folk forteller at når kobben invaderte Varangerfjorden var det ikke laks i fjorden, store mengder kobbe ble fanga i garn, slakta og brukt av lokalbefolkninga for å overleve.

FNs Internasjonale konvensjon om urfolk og stammefolk i selvstendige stater

Sitat; «Konvensjon om sivile og politiske rettigheter, artikkel 15 slår fast at vedkommende folks rett til naturressurser i deres landområde skal sikres spesielt.

Jakt, fiske, fangst og sanking, skal anerkjennes som viktige faktorer for å opprettholde deres kultur, økonomiske selvberging og utvikling. Når det er aktuelt skal regjeringene sikre at virksomhet blir styrket og fremmet med deltakelse av disse folk.»

Konvensjonen gir en skarp påminnelse om at reguleringsmyndighetene må følge lover og konvensjoner, konvensjonen gir oss rettigheter, vi skal ikke frarøves rettigheter.

ILO-konvensjonen 169 artikkel 4

Videre viser vi til ILO- konvensjonen nr 169 art 4 gir oss konsultasjonsrett.

- art. 6, 7 og 15: Retten til medbestemmelse og bruk

- art 23: sjølaksefiske som kulturbærer, i tillegg er det ei primærnærings

Folkeretten

Sjølaksefiskerne i Finnmark setter sin lit til Folkeretten. Den fastslår at folk som er bosatt ved fjordene og langs kysten i Finnmark har rett til fiske på grunnlag av historisk bruk og folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

Naturmangfoldlovens formål

«Lovens formål er at naturen med ens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig **bruk og vern**, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i framtiden, også som **grunnlag for samisk kultur**».

Lakse- og innlandsfiskeoven formål §3:

«Vektlegging av samiske interesser

Dersom det vurderes å treffe vedtak i medhold av denne lov som vil berøre samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene av de bestemmelser som gir hjemmel for vedtaket, legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samiske kultur.»

Finnmarkskommisjonen

På tross av Finnmarksloven og Finnmarkskommisjonen har den lokale befolkninga tapt rettigheter eller rettigheter er tatt fra oss. På Finnmarkseiendommens grunn er det åpnet for at enhver har adgang til jakt og fiske i motsetning til eksempelvis på statlig grunn i resten av landet. Finnmarkskommisjonen bruker et hav av rettighetsbegreper som selv jurister har vansker med å forstå. Rettigheter tas fra oss og andre slipper til.

Sjølaksefiskerne merker seg at Regjeringen vil bidra til at samisk kultur og næringsvirksomhet skal være et satsingsområde i nord, vi øyner en mulighet her.

Finnmarkskommisjonen og Finnmarksloven

På tross av Finnmarksloven og Finnmarkskommisjonen har den lokale befolkninga tapt rettigheter eller rettigheter er tatt fra oss. På Finnmarkseiendommens grunn er det åpnet for at enhver har adgang til jakt og fiske i motsetning til eksempelvis på statlig grunn i resten av landet. Finnmarkskommisjonen bruker et hav av rettighetsbegreper som selv jurister har vansker med å forstå. Rettigheter tas fra oss og andre slipper til.

Sjølaksefiskerne merker seg at Regjeringen vil bidra til at samisk kultur og næringsvirksomhet inklusive sjøsamiske næringer skal være et satsingsområde i nord.

Tanaavtalen

Nok et slående eksempel på Regjeringens elendige og fatal lakseforvaltning.

Finske statsborgere fra sør i Finland kan som følge av avtalen fiske fra norsk side i Tanaelva, og fortrenger den lokale befolkninga både på norsk og finsk side av elva, i tillegg skal finske myndigheter i h t Tanaavtalen medvirke til å begrense sjølaksefiske på norsk territorium.

Grunnloven

Og sist men ikke minst, Grunnloven §104 tidligere §110 er overordnet alle lover, den gjelder i særdeles grad også sjølaksefiskerne.

Lokal kunnskap

I 2019 forventer vi at et forvaltningsorgan også trekker inn lokal og tradisjonell kunnskap som en del av grunnlaget for sine forslag. I den forbindelse minner vi om de forskningstekniske retningslinjene for naturvitenskap og teknologi, vedtatt i september 2007. Pkt 17.

I dette dokumentet er en oppfordring om at forskeren "...bør der hvor det er naturlig, søke å integrere og respektere alternative kunnskapskilder slik som tradisjonell kunnskap".

Videre heter det at "Lokal kunnskap kan i mange tilfeller utdype og forbedre forskningsresultatene ettersom den er basert på lang tids erfaring".

Det er vanskelig å se at denne oppfordringa blir fulgt av myndigheter og forvaltningsorgan. Lokal og tradisjonell kunnskap er en viktig informasjonskilde, slik kunnskap må tas med i vurderingene og vektlegges.

Nasjonalt

Vitenskapsrådets bygger sin påstand med bakgrunn i SSBs fangstrapporter gitt av sjølaksefiskerne som viser at innsig av laks og særlig smålaks er redusert, den naturlige forklaringa er;

- i perioden 1956 – 2014 er fisketida i sjøen redusert med ca 80%
- antall sjølaksefiskere er fra 1996 – 2013 redusert med ca 75%
- og dermed er fangstene i sjøen fra 1996 – 2013 redusert med 67%
- teoretisk kan vi plusse på 67% innsig av laks til norskekysten

Reduksjon av fisketid og antall fiskere er den soleklare årsaken til at registrerte fangster i sjøen er sterkt redusert og da er ikke oppdrettslaks med i tellinga fordi det var ingen rubrikk i fangstdagboka for fanget oppdrettsfisk. Oppdrettslaks rapporteres som villaks og kan være være vanskelig å oppdage hvis laksen har rømt som smolt.

Statistikker

Prosentvis fordeling av totalfangst mellom sjø og elv 1996 - 2013

Statistikker viser tydelig utviklinga for sjølaksefisket - sterk reduksjon kontra elvefisket, endringene eskalerte allerede fra 2006-2007 og vi fangster nå ca 35% i sjø og 65% i elv og da er ikke «fang og slipp» med i innrapporteringene.

Statistikken viser at det i hele landet fangstes over 500 tonn laks i elv og 195 tonn laks og sjørørret i sjøen.

På Statistisk Sentralbyrå (SSB) sine hjemmesider leser vi om den historiske utviklingen i sjø og elvefisket etter laksefisk. Laksefisket i sjøen er halvert i løpet av fem år, trusselbildet må søkes et annet sted enn blant sjølaksefiske.

I Finnmark ble det i den ordinære fiskesesongen for sjølaksefisket i 2012 fangsta 121 tonn laks, i 2013 i underkant av 100 tonn laks, i 2014/ca 120 tonn laks og i 2015 ca 90 tonn laks, en betydelig reduksjon av fangsta laks i sjøen pr år eller en reel nedgang på rundt 20%.

SSB sine hjemmesider reflekterer over den historiske utviklingen i sjø og elv, nedgangen i sjølaksefisket i de siste årene kommer av de sterke reguleringene som ble innført i 2008 heter det fra SSB.

Med så få fiskedager pr år oppholder ikke sjølaksefiskerne seg ute ved fangstplassene lenger enn i fisketida, og har mulighet derfor ikke mulighet å rapportere om eventuelt tyvfiske.

Gjenutsetting - «fang og slipp»

Sjølaksefiskerne alene har aldri tømt ei eneste lakseelv. Dårlige gytebestandstall og lave laksebestander i elv er elveforvaltnernes ansvar både hva gjelder fisketid, «fang og slipp» og fangstmetoder. Når det gjelder gjenutsetting i elv har man både dårlige tall på og lite forskning på hvor mange % som virkelig overlever.

«Fang og slipp» er nok et eksempel på elendig lakseforvaltning, det er ikke et bevaringstiltak men leik med mat for sportsfiskerne.

Sjølaksefiskerne har god kunnskap om hva som skjer med fisken når «fang og slipp» utøves. En stor del av elvefiskerne har ikke interesse av å fiske etter laks til mat for dem er dette er en sport, og fisken kastes ut igjen. Når «fang og slipp» metoden benyttes skjer dette; «Laksen puster med gjeller og når den blir stresset produserer den for mye oksygen som går i blodet og videre til svømmeblæra, og dermed så klarer ikke laksen å kvitte seg med det for mye oksygenet, etter 2-3 døgn så flyter den omtrent livløs rundt i sjøen og sjølaksefiskerne får mye av «fang og slipp» laksen i nøter, den har mista kraft og går seg ikke fast i garn. Det samme skjer med torsken når den fangstes med juksa og kommer fort opp, virkningen kan sammenlignes med dykkersyke.

Sporten «fang og slipp» har eskalert de siste 10 årene, det er ikke et bevaringstiltak, men en trusselfaktor og tillates i stor skala!

Regulering av fiske

Myndighetene bidrar til flytting av fiske fra sjø til elv til fordel for sportsfiskere fra hele Europa. FN's konvensjon om urfolk og stammefolk er brutt med Regjeringen sin tillatelse. Kyst- og fjordfolket og sjøsamenes næring og kultur er på det nærmeste utradert.

Et bevaringstiltak for vill-laksen er å stramme inn fisketid i elv med minimum 50%, reduser antall fiskedager fra 90 til 50, og ikke tillate fiske i gytetida og på gyteplassene, øk kontroller både i elv og sjø!

Regionale negative påvirkningsfaktorer

- Oppdrett
- Forurensing
- Vannkraftutbygginger
- Innblanding av laks i trålfiske i Norskehavet og Barentshavet - hvor mye rapporteres inn her
- Utslipp av gruveslam spesielt i Bøkfjorden i Sør-Varanger med tilstøtende fjorder

Predatorer er trusselfaktorer

- Sel/kobbe
- Oter
- Mink
- Sjøfugl
- Havørn

Vi vil imidlertid føye til at sjøfugl (ender, måke) ikke blir jaktet på slik som tidligere, vi ser tusenvis av disse fuglene i fjordene, i elvemunninger etc, disse fangster enorme mengder med smolt på vandring ut mot havet. I tillegg ser vi mye havørn som også tar laks, i tillegg tar den store mengder ærfugl.

Predatorer beskattes i liten grad, oteren og havørna er totalfreda.

«Havert» tar mye vill-laks!

Bildene nedenfor viser Steinar Magnussen som har fangsta en «havert» som hadde 3 store laks i magen under ordinært laksefiske.

Disse laksene var i magen til haverten – bildene er tatt høsten i 2012

Tyvfiske (for det er rette uttrykk) etter laks

Tyvfiske er rette begrepet - unødvendig å pynte på fakta. Finn ut hvem som tyvfiske og hvorfor tyvfiske pågår og hvem tyvlaksen selges til.

Det er en kulturkonflikt mellom urfolk og herrefolk. Eldre som setter et garn i egen båtstø for å få seg matfisk vil ikke føle at dem gjør noe galt, en slik kulturfangst må aksepteres uten å sette vedkommende i fengsel i mange år og hva vil det koste. Sjølaksefiskerlaget tror ikke tyvfiske i Sapmi pågår i så stort omfang som KLD påstår, mulig andre regioner har ei større utfordring.

Det som slår oss er at sjølaksefiske som utøves i lovlige former også i denne sammenheng skal rammes, hold sjølaksefiskerne som fangster laks i h t lover og regler utafør begrepet «tyvfiske». Sjølaksefiskernes kultur og næringsgrunnlag er rana fra oss av forvaltningsmyndighetene, vi utøver et fiske som er miljø- og klimavennlig og vi leverer laks av beste kvalitet som er sterkt etterspurt. Våres ultimate krav er; Fisketidene tilbake slik de var til og med 2007 med samme fisketid i hele Finnmark som vil være en gevinst for det maritime miljøet og vi advarte sterkt; når fisketidene innskrenkes fangster vi mindre oppdrettslaks og pukkellaks som vil gi store miljøproblemer i elver, vi har sett og vi vil i framtida erfare akkurat hva vi har advart mot – det er realiteten.

Pkt 1:

Forslaget om endringer i lakse- og innlandsfiskeloven om: økning av strafferammen fra 2 til 5 år er meget dårlig gjennomtenkt, den som dømmes får strengere straff enn voldtektsforbrytere som er nummeret før drap, jeg fryser langt inn i sjela.

Alle de andre forslagene etterlevs i dag, som inndragning, overtredelsesgebyr, beslag etc, men det forvaltningsmyndighetene må forholde seg til hvis fiskerne grunnet uvær ikke har kommet seg på havet og tatt opp laksegarn eller stengt not, her må SNO og politi forholde seg til hverandre, sjølaksefiskerne må bli trodd når de melder fra om uvær og at de ikke får stengt nøter eller tatt opp garn, ellers kan livet settes på spill ute på havet. Gjentatte ganger har sjølaksefiskere som har meldt fra om uvær som har resultert at de ikke har fått stengt, hatt en lang prosess med SNO som har overprøvd politiet. Lov og rett skal følges!

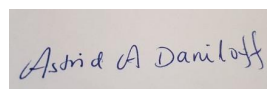

Anbefalinger fra Sør-Varanger sjølaksefiskarlag

Da Helga Pedersen var Statsråd i Fiskeridepartementet klarte ho å redusere tyvfiske i pelagisk fiske både langs kysten, i fjordene og langt til havs med nettopp å intensivere kontroll av alle typer fartøy og fangstmetoder. Slik sjølaksefiskarlaget tenker er dette eneste løsninga for å stoppe tyvfiske etter laks både i elv og sjø.

1. Effektiviser og øk kontrollen og da særskilt de dagene sjølaksefiske ikke utøves – før laksefiske starter/april-mai, i helgene og etter fiskestopp i juli/august.
I samarbeid med Politi og Forsvar - effektivisere og øke kontroller både i elv og sjø.
Samfunnsøkonomisk er dette den beste løsninga.
2. Samarbeid med politi og forsvar om kontroll både i elv og sjø praksis er i grenseelvene i Sør-Varanger.
3. Sjølaksefiskerne som leverer/selger laks må dokumentere at de har fisketillatelse, når og hvor laksen er fangsta, dette plikter de som kjøper laks særskilt fiskebutikker, restauranter og andre næringer å forholde seg til.
4. Slik St.prp nr 32 tilrår må de mest alvorlige truslene mot villaksen bekjempes; rømming av oppdrettsfisk, bekjempelse av *Gyrodactylus salaris* og lakselus.
5. «Fang og slipp» er ikke et bevaringstiltak og må opphøre.
- 6 Stramme inn fisketid i elv, spesielt i gytetida og på gyteplassene.
7. Kontroll av fangst av laks i trålfiske i Norskehavet og Barentshavet – krev innrapportering
8. Regjeringens samepolitikk må følges opp - hvor sjølaksefiske som næring og kultur er bærekraftig.

Bjørnevatn, den 9. aug2019

Astrid A Daniloff
Leder Sør-Varanger sjølaksefiskarlag